

אֶלְדָּנוֹת

לְעֵלְמָנוּ עֵבֶת

פֶּרֶשֶׁת עוֹבְדֵי

הַסֵּדָה, עֵלְיוֹן ע"ט

עֵינִים בְּרִיאוֹת

וְלֹא תִקַּח שָׁחַד כִּי הִשְׁחָד יַעֲזֹר עֵינֵי חֲכָמִים וְגו' (טז, יט).

פַּעַם לִפְנֵי תַּפְלַת מִנְחָה הִתְהַלַּךְ הַרְה"ק ה'אֶהֱבֵת יִשְׂרָאֵל' מוֹיִזְנִיץ זִיע"א בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ הַלּוֹף וְשׁוֹב וְהִבְחִין כִּי הֶגְאוֹן ר' אֲבָרָהָם יַעֲקֹב הוֹרֹבִיץ זצ"ל אֲבָד"ק פֶּרְבִּיזְנָה יוֹשֵׁב וּמַעֲיֵן בְּסֹפֶר. אוֹתוֹ יוֹם מַעֲנֵן הָיָה וְאוֹר עָמוּס שָׁרַר בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְרוּק בְּקִשִּׁי יָכֹל לִרְאוֹת אֶת הַכְּתוּב בְּסֹפֶר. נִגַּשׁ ה'אֶהֱבֵת יִשְׂרָאֵל' וְאָמַר לוֹ: כִּנְרָאָה שְׂכָבוֹדוֹ 'פְּרִמְעָר' רַב. בְּרִאוֹתוֹ שֶׁהָרַב מִשְׁתַּאֲהָ עַל דְּבָרָיו, הִסְבִּיר וְאָמַר: הֵא כְּתִיב בַּתּוֹרָה 'כִּי הִשְׁחָד יַעֲזֹר עֵינֵי חֲכָמִים', אִם כְּבוֹדוֹ יָכוֹל לַעֲיֹן בְּסֹפֶר בְּאוֹר קְלוֹשׁ כִּזֶּה אוֹת וְסִמְיוֹן הוּא כִּי אֵינוֹ לֹקַח שָׁחַד לְפִיכָּה עֵינֵי בְּרִיאוֹת וְיִכּוֹל לַחֲזוֹת הֵיטֵב ('קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל' ח"א פֶּרֶק טז).

הִירָא וְרַף הַלֶּבֶב

כְּאֲשֶׁר אֲרָבָה סִכְנַת קִיּוֹם לְרִשְׁתִּי הַתְּלִמּוּדִי הַתּוֹרָה בְּמִדְיַת פּוֹלִין, הִגִּיעַ הֶגְאוֹן הַחֲפֶץ חַיִּים זִיע"א בְּמִיחָד לַעִיר הַבִּירָה וּרְשָׁה, בַּחֹדֶשׁ שֶׁבֶט שֶׁל שְׁנַת תר"ץ. בְּכַדִּי לְהַשְׁפִּיעַ בְּאִפְסוֹן יָשִׁיר עַל אֲנָשֵׁי הַשְּׂרָרָה שִׁיעֲשׂוּ כָּל יָכֻלָּתָם לְהַעֲבִיר אֶת רַע הַגְּזֵרָה עַל גְּזֵרַת הַחֲנוּף שֶׁל אוֹתָם הַיָּמִים.

בְּאוֹתָם יָמִים שִׁשָּׁה הַחֲפֶץ חַיִּים בְּוִירְשָׁה, לִפְנֵי פְּגִישָׁתוֹ עִם רֹאשֵׁי הַשְּׁלִטוֹן, הוּא הָיָה שְׂרוּי בַּתְּעִינּוּת רַבּוֹת וּמִרְבָּה בַּתְּפִלוֹת וּבַתְּחִנּוּנִים. כְּתוּצָאָה מִכָּה חֲלָשָׁתוֹ שֶׁל הַחֲפֶץ חַיִּים, שֶׁמִּלְבָּד כִּף הָיָה זָקוּ וְכָה בְּיָמָיו, גְּבָרָה מְאֹד. לְפִיכָּה לֹא אִפְשְׁרוּ מִקְרָבָיו שֶׁל הַחֲפֶץ חַיִּים אֶת הַכְּנִיסָה אֵלָיו לְאֲנָשִׁים מִן הַחוּץ שֶׁבִקְשׁוּ לְשַׁחַר פָּנָיו וּלְקַבֵּל אֶת בְּרַכְתּוֹ.

אוֹלָם כְּשֶׁאֲחַד מֵאִשֵּׁי הַצְּבּוֹר הִבִּיעַ בְּפָנָיו הֶגְאוֹן רַבִּי אֶהְרֹן קוֹטְלֵר זצ"ל אֶת חֲפְצוֹ לִרְאוֹת אֶת הַחֲפֶץ חַיִּים, עָמַד רַבִּי אֶהְרֹן

וְהָרִי גַם נֶאֱמַר 'אֲשֶׁרִי אֲדָם מִפְּחַד תִּמִּיד. עֲנָהוּ רַבִּי יִשְׁמַעֵאל: 'הֵהוּא בְּדַבְרֵי תּוֹרָה כְּתִיב'. וְהָאוֹרֵחַ הַבֵּין הֵיטֵב אֶת תּוֹכְחָתוֹ שֶׁל הַחֲפֶץ חַיִּים, שְׂבֻדָּאִי אֵין לִפְחַד אֶלָּא בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, וְאֵלוֹ שְׂאָר הַפְּחָדִים מוֹכִיחִים כִּי אֵין זֶה מִגִּיעַ אֶלָּא מִחֲטָאִים.

כְּשִׁינְצָאוּ מֵעַל פָּנָיו וְעָמְדוֹ בַּחוּץ פָּנָה הֶגְאוֹן רַבִּי אֶהְרֹן קוֹטְלֵר אֶל הָאוֹרֵחַ בְּהַעֲרָה חֲשׂוּבָה וְנוֹקְבָת: בּוֹדָאִי וּמִן הַסֵּתֶם זְכוֹר לָכֶם מִה שֶׁאֲמַרְוּ לִפְנֵי זְמַן קֶצֶר בְּאוֹתָם חוּגִים, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהַחֲפֶץ חַיִּים פָּרַסָם אֶת מִחְאָתוֹ הַחֲרִיפָה נִגְדָם עַל שִׁפְגָעוֹ בְּכָבוֹדוֹ שֶׁל הֶגְאוֹן רַבִּי חַיִּים עֲזָרָה גְּרוֹדְזִינסקי, רַבָּה שֶׁל וִילְנָה וְרַבִּים שֶׁל כָּל בְּנֵי הַגּוֹלָה, וְהַעֲמִידוּ אֲדָם מִשְׁלָהֶם כָּרַב רֹאשִׁי לְוִילְנָה, וְכִשְׁנִינְצָאוּ כְּתֵב מִחְאָה זֶה טַעֲנוּ פּוֹרְקֵי הָעַל שְׁמִרַב זְקָנָה וְחֲלָשָׁה שֶׁל הַחֲפֶץ חַיִּים הוּא כָּבֵד אֵינוֹ בְּצִלְלוֹת הַדַּעַת ח"ו, אוֹלָם הִנֵּה כַּעַת הִיְתָה לָכֶם הַזְדַּמְנוּת לְהוֹכַח שֶׁב"ה לֹא נָס לַחוֹ, גַּם פָּח זְכוּרָנוֹ לֹא נִחְלַשׁ וְשִׁכְלוֹ רַעֲנָן.

'פְּחָדוֹ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים'

עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים כ ח): 'וְיִסְפוּ הַשְּׁטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְאָמְרוּ מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַף הַלֶּבֶב יֵלֶךְ וְיִשֵּׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמָּס אֶת לִבָּב אֲחִיו כְּלָבְבוֹ', מִפְּרָשׁ רַבְּנֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ זִיע"א, שֶׁהִנֵּה אָמְרוּ חו"ל (סוּטָה מִד). שֶׁהַפְּנָה הִיא לְאָדָם 'הִירָא מַעֲבָרוֹת שְׂבִיָּדוֹ', וְהַפְּרוּשׁ כִּזֶּה הוּא, שֶׁאֲדָם הַחוּטָא, גַּם אִם הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַעֲבָרוֹתָיו, הָרִי שֶׁעָצָם הַעֲבָרוֹת מְכִנִּסוֹת בּוֹ פְּחַד וְאִמְרָה, וְהוּא שֶׁאֲמְרוּ 'פְּחָדוֹ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים', שֶׁכָּל מִי שֵׁשׁ בִּידוֹ עֲבָרוֹת לְבֹו יִירָא וְחָרַד מַעֲצָמוֹ, וְאִפְלוֹ אִם הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֵׁשׁ בִּידוֹ עֲבָרוֹת, הָרִי שֶׁהַפְּחַד שֶׁנִּכְנָס בְּלָבָבוֹ בַּעַת מַלְחָמָה תּוֹדִיעָהוּ כִּי יֵשׁ בִּידוֹ עֲבָרוֹת.

(סֹפֶר סְפִיר וִיהִלּוּם - לְהַרְבֵּה הֶגְאוֹן רַבִּי מִנְחָם מִנְדֵּל פּוֹמֶרֶנֶץ שְׁלִיט"א)

קוֹטְלֵר וְהַשְׁתַּדֵּל בַּעֲדוֹ וְהִנִּיחוֹ לוֹ בְּאִפְסוֹ יוֹצֵא מִהַכָּל לְהַכְנִס אֶל הַקִּדְשׁ פְּנִימָה, וְזֹאת בְּשֵׁל כְּבוֹד אָבִיו שֶׁהָיָה אֶחָד הַגְּאוֹנִים הַנוֹדְעִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ. הַחֲפֶץ חַיִּים פָּתַח אֶת שִׁיחָתָם בְּסֹפֶר שְׂבָחָיו שֶׁל אוֹתוֹ גְּאוֹן גָּדוֹל, אָבִיו שֶׁל הָאוֹרֵחַ, וּמַעַלֵּת סִפְרָיו הָרַבִּים שֶׁחֲבַר עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתֵב וְהַתּוֹרָה שֶׁבַּעַל פֶּה, לְאַחַר מִכָּן הָעִיר הַחֲפֶץ חַיִּים לְאוֹרֵחַ בְּלִשׁוֹן שֶׁל תַּמָּה: הִידַעְתָּם אֶת אָבָא? הָאִם זְכוֹר לָכֶם מִי הָיָה אָבָא? הָאוֹרֵחַ הִשִּׁיב בְּחִיּוֹב: בּוֹדָאִי הוּא זְכוֹר הֵיטֵב אֶת הָאָבָא הַגָּדוֹל. אוֹלָם הַחֲפֶץ חַיִּים חָזַר וְשָׁאֵלוּ פַּעַם אַחֲרֵי פַּעַם, הָאִם הֵנוּ זְכוֹר אֶת אָבִיו, וְהָאוֹרֵחַ עוֹמֵד מִשְׁתוֹמֵם, וְכִי מִה שֶׁאֲלָה הִיא זֶה אִם הוּא זְכוֹר אֶת אָבִיו.

וְהִנֵּה לְפָתַע שְׁנֵה הַחֲפֶץ חַיִּים אֶת טַעֲמוֹ וְדַבֵּר אֵלָיו בְּרִתְתָּ: כְּפִי הִנְרָאָה שִׁכַּח מִר אִיזָה אָבָא הָיָה לוֹ שֶׁכֵּן אֵלּוֹ הָיָה זְכוֹר אוֹתוֹ בּוֹדָאִי לֹא הָיָה כּוֹתֵב אֵלִי אֲשֶׁתִּקְדֵּךְ כְּפִי שֶׁכְּתִיב, לֹא הִייתָם שׁוֹלְחִים אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁשְׁלַחְתָּם, וְכִי הָיָה כְּתוּב בְּמִכְתָּבָהּ הַמְּשִׁיר הַחֲפֶץ חַיִּים וְאָמַר: הֲלֹא כְּתִיבְתָּם שֶׁאִם לֹא יִצְטָרְפוּ הַחֲרָדִים שְׁלּוּמֵי אֲמוּנָה יִשְׂרָאֵל ל'סוֹכְנוֹת הַיְּהוּדִית' סוֹפְנוֹ לְהַשְׁאֵר מַחוּץ לַמַּחֲנֶה, לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר, וְאִנִּי שׁוֹאֵל אֶתְכֶם, מִי הוּא הַמַּחֲנֶה וּמִי מַחוּץ לַמַּחֲנֶה? לֹאִיזָה מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל הַתְּפִנּוּתָם בְּאוֹתוֹ מִכְתָּבָהּ? הָאִם עָלִינוּ שְׁלּוּמֵי אֲמוּנָה יִשְׂרָאֵל לִפְחַד פֶּן יִשְׁאִירוּ אוֹתָנוּ מַחוּץ לַמַּחֲנֶה?

לְשִׁמְעַת תּוֹכְחָתוֹ נִסָּה הָאוֹרֵחַ לְהַצְטָדֵק וְהַזְכִּיר אֶת הַכְּתוּב (מִשְׁלֵי כח יד) 'אֲשֶׁרִי אֲדָם מִפְּחַד תִּמִּיד', אָבֵל הַחֲפֶץ חַיִּים הִשִּׁיבוּ מִיָּדָה וְבִיָּה אֶת דְּבָרֵי הַגְּמָרָה הַמְּסַפֶּרֶת בְּמִסְכַּת בְּרֻכּוֹת (ס). עַל אוֹתוֹ תִּלְמִיד שֶׁהָיָה מְהִלָּה אַחֲרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי בְּשׁוּקָא דְצִיּוֹן, רָאָה רַבִּי יִשְׁמַעֵאל שֶׁאוֹתוֹ אֲדָם מִפְּחַד וְרוֹתָהּ, אָמַר לוֹ בּוֹדָאִי חוּטָא אַתָּה, שֶׁכֵּן נֶאֱמַר (יִשְׁעִיָּהּ לג יד) 'פְּחָדוֹ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים'. שֶׁאֵל הַתְּלִמִּיד:

חִידוֹן אֶלְדָּנוֹת - נוּשָׂא פֶּרְסִים אֵילוֹ שְׁנֵי אֲסוּרִים בְּפֶרֶשׁה זֶה כּוֹלְלִים עֲצִים?

פֶּתְרוֹן הַחִידָה - פֶּרֶשֶׁת בַּמִּדְבָּר:

ש. אִיזָה שֶׁבֶט הִיָּה הַמִּסְפָּר שֶׁל שׁוֹנָה מְכַל שָׂאֵר הַשְּׁבִטִים?
ת. הַמִּסְפָּר שֶׁל שֶׁבֶט גֹּד - שֶׁבֶט גֹּד הוּא הַשְּׁבִט הַיְּחִיד שֶׁהַמִּסְפָּר שֶׁל מִסְתִּיִּם בַּמִּסְפָּר שֶׁל עֲשִׂירִיּוֹת שֶׁל עֶשֶׂר, הַמִּסְפָּר שֶׁלָּהֶם מִסְתִּיִּם בַּחֲמִישִׁים.

שֵׁם הַזְּכוּכָה בַּסִּידוֹר מִתִּיבָתָא מִנְחָה מַעֲרִיב בְּהוּצָאת "עוֹז וְהָדָר":

פֶּרֶשֶׁת בַּמִּדְבָּר:

יִפְרוּסֵם אִי"ה בַּגְּלִילוֹת הַבָּאִים.

פֶּתְרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזְּכוּכָה, יִפְרוּסֵמוּ אִי"ה בַּגְּלִילוֹת הַבָּאִים

הַפּוֹתֵרִים נִכְוָנָה יִכְנָסוּ לְהַגְלֵלָה אִי"ה
עַל סִידוֹר מִתִּיבָתָא מִנְחָה מַעֲרִיב בְּהוּצָאת "עוֹז וְהָדָר".
אֶת הַפְּתוּרוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלָינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי

לְמַסְפָּר פֶּקֶס: 077-470-26-81
אוּ לְמִיָּלָה: magdenot@gmail.com

נָא לְכַתּוּב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדִיקָה וְטִלְפוֹן.
בְּרֹאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עוֹבֵר חִידוֹן לְנוֹעַר".

